Perustuslakivaliokunta

Perjantai 25.11.2016 klo 9.00—11.10

Läsnä
puheenjohtaja Annika Lapintie vas
varapuheenjohtaja Tapani Tölli kesk
jäsen Simon Elo ps
jäsen Maria Guzenina sd
jäsen Anna-Maja Henriksson r
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Antti Häkkänen kok
jäsen Ilkka Kantola sd
jäsen Kimmo Kivelä ps
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Jaana Laitinen-Pesola kok (1, 2, 3, 4, 5)
jäsen Markus Lohi kesk (3, 4)
jäsen Leena Meri ps (1, 2, 4, 5) (3 osittain)
jäsen Ville Niinistö vihr (1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (3 osittain)
jäsen Ulla Parviainen kesk (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10)
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Ville Skinnari sd
varajäsen Mats Löfström r

Sihteerit
valiokuntaneuvos Matti Marttunen
valiokuntaneuvos Mikael Koillinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 16 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston asetukseksi (Euroopan syyttäjänviraston perustaminen)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 64/2013 vp
Liiteasiakirja Perusmuistio
Asiantuntijalausunto oikeusministeriö/ Jahkola, A 3

Valmis
5.1

Asiantuntijalausunnon liite oikeusministeriö, liite/ Jahkola, B 3
Asiantuntijalausunto professori Leino-Sandberg, C 3
Asiantuntijalausunto apulaisprofessrori Melander, D 3
Asiantuntijalausunto professori Ojanen, E 3
Asiantuntijalausunto apulaisprofessori Salminen, F 3

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- hallitusneuvos Katariina Jahkola, oikeusministeriö, liite
- professori Päivi Leino-Sandberg, liite
- apulaisprofessori Sakari Melander, liite
- professori Tuomas Ojanen, liite
- apulaisprofessori Janne Salminen, liite

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta aloitti valmistavan keskustelun.

4. Kansalaisaloite kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa

Kansalaisaloite KAA 1/2016 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 20/2016 vp
Esityslistan liite Luonnos PeV:n kannanotoksi, A 4

Esiteltiin luonnos valiokunnan kannanotoksi.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Suoritettiin asian yksityiskohtainen käsittely, jossa hyväksyttiin seuraava pöytäkirjaan merkittävä kannanotto:

(1) Perustuslakivaliokunnan harkinnassa kansalaisaloitteen suhteen on ollut kysymys paitsi perustuslainmukaisuuden kontrollista myös tavanomaisesta lainsäätäjän poliittisen harkinnan piirin kuuluvasta päätöksenteosta. Perustuslakivaliokunta on päättänyt, ettei se anna kansalaisaloitteesta mietintöä. Perusteluna menettelylle valiokunta toteaa seuraavaa.

(2) Vähintään viidelläkymmenellätuhannella äänioikeutetulla Suomen kansalaisella on perustuslain 53 §:n 3 momentin mukaan oikeus tehdä eduskunnalle aloite lain säätämiseksi sen mukaan kuin lailla säädetään. Tällaisen kansalaisaloitteen käsittely valiokunnassa poikkeaa esimerkiksi hallituksen esityksen käsittelystä. Valiokunta tekee itsenäisesti päätöksen siitä, ryhtyykö se käsittelemään kansalaisaloitetta ja miten sitä käsitellään. Saamansa selvityksen johdosta valiokunta, jonka tehtäviin mietinnön laatiminen asiasta kuuluisi, voi tulla siihen käsitykseen, että kansalaisaloitteella ei ole valiokunnan tukea ja että sen enemmästä käsittelystä voidaan luopua. Valiokunnalla ei ole velvoitetta laatia kansalaisaloitteen pohjalta mietintöä.

(3) Kansalaisaloite voi kansalaisaloitelain mukaan koskea asiaa, joka kuuluu eduskunnan lainsäädäntövallan alaisuuteen. Eräs merkittävimmistä kansalaisaloiteoikeuden ulkopuo-

lelle jäävistä asiaryhmistä on perustuslain muutosta koskevien perustelujen mukaan (HE 60/2010 vp, s. 40/I) kansainvälisten velvoitteiden hyväksyminen ja niiden irtisanomisen hyväksyminen. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan vaikuttaa ilmeiseltä, että nyt käsiteltävän kansalaisaloitteen merkitys kohdistuu huomattavilta osin Suomen kansainvälisiin velvoitteisiin joko EU:n jäsenenä tai EU:n jäsenvaltioiden kanssa tehtyjen, EMU-liitännäisten sopimusten sopimuspuolena. Suomen jäsenyydessä euroalueessa on valtiosääntöoikeudellisesti kysymys kansainvälisestä velvoitteesta.

(4) Perustuslakivaliokunnan mielestä ratkaisevaa kuitenkin on, että aloite on sen merkittävyys huomioiden kaikkein olennaisimmissa asioissa sisällöltään puutteellinen ja heikosti valmisteltu. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan käsiteltävän aloitteen sisältö ja perustelut muodostavat kokonaisuuden, jossa oikeudellisesti osin yhteismitattomia asiakokonaisuuksia on liitetty huomattavilla pelkistyksillä toisiinsa. Vaikka kyseessä olisikin aloite lainvalmisteluun ryhtymisestä, perustuslakivaliokunnan mielestä kansalaisaloite ei tässä kansainvälisiin velvoitteisiin liittyvässä asiassa sisällä sellaista eduskunnan päätöksenteon pohjaksi kelpaava yksiselitteistä ehdotusta kansanäänestyksestä ja sen toimeenpanosta äänestysvaihtoehtoineen, joka voisi toimia perustana eduskunnan täysistuntokäsittelylle ilman perusteellista valtioneuvostossa tapahtuvaa valmistelua.

(5) Perustuslakivaliokunta päättää, että asian käsittelyasiakirjat ovat julkisia.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle eläketukilaiksi ja laiksi tuloverolain 63 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 226/2016 vp
Valiokunnan lausuntoluonnos PeVP 101/2016 vp, A 6

Valiokunta hyväksyi käsittelyn pohjaksi 24.11. jaetun lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen sellaisenaan.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opintotukilain ja tuloverolain 127 d §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 229/2016 vp
Valiokunnan lausuntoluonnos PeVP 101/2016 vp, A 7

Valiokunta hyväksyi käsittelyn pohjaksi 24.11. jaetun lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Valiokunnan perustelujen kappaleen 4 viimeinen virke poistettiin.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 250/2016 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava hallintovaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi ennakkokäsittelyssä suoritetut toimenpiteet.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. 22.11.2016 kokouksessa päätettyjen asiantuntijoiden lisäksi päätettiin kutsua kuultaviksi professori Pekka Viljanen ja professori Matti Niemivuo.

8. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi (Älykkäät rajat)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 22/2016 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 28/2016 vp
Liiteasiakirja Perusmuistio

Ennakkokäsittely

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Päätettiin kutsua kuultavaksi sisäministeriön edustaja.

9. Muut asiat

Todettiin viikkosuunnitelma.

10. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on tiistaina 29.11.2016 kello 10.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Matti Marttunen